

Határnyitás

A mögöttünk lévő nyár végén „Fesztivál a határon” címen és tematikával Kőszegen, mintegy kétszáz fiatal résztvevővel háromnapos rendezvény zajlott, sok beszélgetéssel, gazdag műsorral. A határközelben fekvő gyönyörű kisváros akár szimbólum-má is vált sokak számára, hiszen nemcsak egy ünnepi esemény, de hétköznapjaink is a határon zajlanak. Többféle értelemben is: *földrajzilag* még mindig Kelet és Nyugat határán, *időben* is két évszázad, sőt két évezred határán. Nyilvánvaló: ez a kép túlnő egy rövid idői kereten és egy adott földrajzi helyzeten. – Szeptember 10-én a Parlament Kongresszusi Termében a Magyar Köztársaság miniszterelnöke meghívására a *határnyitás* 10. évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek, ahol három ország vezető emberei mondtak emlékbeszédet. Méltatták a történelmi jelentőségű eseményt. Mind a miniszterelnök, mind a köztársasági elnök beszédében szó került arról az árnyékról, amit ezen az ünnepélyes alkalmon sem lehet elhallgatni: noha a mi oldalunkon is megtörtént a határnyitás, még mindig határt érzünk Európa nyugati és keleti része között. Már nincs vasfüggöny, de egy bizonyos gazdasági függöny húzódik ma is kontinensünk két része között...

Határhelyzet és határnyitás: mindkét kép egyháztörténeti meditációra is alkalmas. Sokat hallunk arról, hogy határhelyzetben vagyunk, a 20. és a 21. század határán. Az évszámcsere, 1999. és 2000. sokunk fantáziáját megmozgatja. Alig-alig tudjuk felsorolni, mi van mögöttünk, mi mindent hordunk úti poggyászkunkban most, amikor határállomásra érkeztünk: háborúk, forradalmak emlékeit, természeti és történelmi katasztrófák traumáit, technikai fejlődést közlekedési és távközlési eszközökben, világítási és építési kultúrában, sok csalódást az emberiség és népünk erkölcsi fejlődését illetően. Kíváncsisággal, némi félelemmel állunk a következő évszázad és évezred határállomásán. Nincs az a futurologus, aki biztos prognózist tudna adni bonyolult világunkban. Jósok, fanatikus szektahívók rémisztgetnek, apokaliptikus eseményekkel ijesztgetnek. Világvégét, katasztrófák sorát emlegetik, új vízözönt és tűzözönt. Kevesen élik mindezt túl – mondják. Ahol a bibliai eschatologia elhalványul, ott szükségszerűen érvényesül a millennista apokaliptika – fogalmaznak a teológusok. Ebben a helyzetben a másik képre érdemes figyelni: a *határnyításra*. – Kapcsoljuk össze ezt hitünk fejedelmével – Jézus Krisztussal. A történelmi Jézus is, majd a megdicsőült Úr népe is újra meg újra átlépte a határokat. A határnyitás jézusi cselekedet. A Názáreti is kora, hazája, nyelve, kultúrája meghatározottságában élt. Nem általában lett emberré benne az Örökkévaló. A Római Birodalom egy kis provinciájában, meghatározott földrajzi környezetben élt, honfitársai nyelvét, az arameit beszélte, ismerte és komolyan vette népe vallását – mégis átlépte Samária határát, éppen úgy, mint Galilea északi határát, tanítványait úgy választotta ki, hogy ebben nem korlátozta semmiféle előítélet. Volt közöttük lázadó és kollaboráns, halász és írástudó teológus, házasember és nőtlen, öreg és fiatal – nézzük csak végig a tanítványok névsorát! És pünkösöd után? Népe zsidókból, hel-

lénista befolyás alatt álló prozelitákból, majd pogányokból állott. *Hatása többé nem ismert határokat*, de legalább is mindig nyitotta a határokat. Szavai, gondolatai átkerültek a görög gondolkodás világába, majd a latin világba, később germánokhoz és szlávokhoz, magyarokhoz, finnugor népekhez. Európa határait is átlépte, megérkezett mind az öt világrészre. – Az egyháztörténetet évszámok határköveivel jelölik: 314: megszűnik az üldözés, sőt hivatalos vallássá lesz a kereszténység; 1054: szakad a nyugati és keleti egyház; 1517: indul a Reformáció; 1706: Indiában partra száll az első evangélikus misszionárius pár; 1910: Edinburghban kimondják, hogy az egyház szakadozottsága botránkoztatja a kívülállókat, s hitelképtelenné teszi a missziót; 1948: megalakul hivatalosan az Egyházak Világtanácsa, s ettől kezdve felhő és szivárvány jellemzi az egységmozgalmat; 1959-től a Római Egyház is ébred, s indul a közös ökumenizmus, majd a II. Vatikáni Zsinat 1962-65-ben deklarálja mindezt. *Megérkezünk a mába, 1999. és 2000. határára. Jézus népe számára nincs határzár, és mindig feladat a határnyitás. 1999. október 31. is lehet, hogy határ: a Közös Nyilatkozat aláírása evangélikusok és római katolikusok között. Az élet megy tovább, Krisztus népe megy tovább, az emberekre jellemző határok nem jelentenek végleges akadályt.*

Tisztelt Olvasóim! Becsületes önkritikával, valóságlátással és keresztény reménységgel merjünk komolyan beszélni arról, mit jelent a *határállomás* és mit a *határ átlépése* Krisztussal együtt. Látszólag ma is határok vesznek körül, de mi tudunk a határokat átlépő Urunkról, aki kinyitja a mások által rajzolt, vagy magunk rögzítette határokat is...

a Szerkesztő

Élő közösség, élő ház

Meditáció a nemeskéri evangélikus templomban az Egyházi Könyvtárak Egyesülete közgyűlésén részt vevő könyvtárosoknak

1. A Zsoltárost idézem: „Öröm töltött el, mert azt mondták nekem: *az Úr házába* megyünk.” (Zsolt 122,1) Most még nagyobb az öröm a lelkemben, hisz itt vagyunk, bent vagyunk az Úr házában. Szeretném hinni, hogy mindannyiunkat egyformán lenyűgözött az Úrnak nemeskéri háza. A középkori katedrálisok lehengerlő, de ugyanakkor fölemelő, szinte kézzelfogható ereje hullámszik át rajtunk.

Pedig ez az egyszerű falusi templom nem a „*diadalmas*” egyház építménye. Tudjuk, hogy törvények és artikulusok bábáskodtak születésénél, erőszaknak köszönheti létét. Lehet, hogy dac és protestálás is szerepet játszott létrejöttében, de első sorban a hit építette, a hívő gyülekezet formálta és tette nem – olyan hivatalosan hangzó – első osztályú műemlékké, hanem a *közösség élő házává*.

2. *Él ez a ház*, hiszen olyan anyagból építették – fából –, amely holtában is él. *Anyagában is él* ez a templom. A faoszlopok úgy tartják a karzatot és a tető szerkezetét, mint a falusi házak tornácoszlopai a zsuppos háztetőt. Úgy tartják, mint az élő fák lombkoronájukat. S mintha a földből nőnének ki, s az égig érnének ezek a fák. S itt most szólhatnék a múltba való belegyökerezésről, az égig érő fa mítoszáról. De én Pál apostolt idézem: „*Gyökerezetek meg és épüljetek fel Obenne*”, Krisztusban. (Kol 2,7)